

הצעה לתוכנית ייחודית בלימודי גמרא.
תיכון פלך, ירושלים.
תשע"ח.

חלק א': רקע ותפיסה רעיונית

רציונל התוכנית והנימוקים לכתיבתה:

בית ספר פלך הינו אחד מבתי הספר החלוצים בהנחלת לימודי גמרא לבנות בחינוך הדתי. שתי הנחות יסוד עומדות בבסיס הבחירה של ב"ס פלך ללמד גמרא במסגרת לימודי תורה שבעל פה:

א. התלמוד הבבלי מהווה במובנים רבים התשתית לכל העולם הדתי שלנו: הן במובנים ההלכתיים והן במובנים של רוח ותפיסת עולם. בסוגיות התלמודיות ביטאו ועיצבו חז"ל את הכללים והעקרונות ששימשו את כל חכמי ישראל במהלך הדורות לדון ולהכריע בשאלות אקטואליות ומעשיות שונות. היכולת ללמוד ולהבין כל סוגיה רצינית העומדת לסדר היום האישי או הציבורי בהקשרים של העולם הדתי, עוברת דרך היכולת להכיר את העקרונות הללו: ללמוד את סוגיות הגמרא הרלוונטיות ואת הספרות שנכתבה בעקבותיה שגם על מנת להבין אותה בצורה רצינית יש צורך להיות "בן בית" בשפה ובצורת החשיבה התלמודית.

ב. מהפכת לימוד התורה לנשים שבעשרות השנים האחרונות נותנת את אותותיה המגוונים בקרב החברה הדתית, יצרה עולם בו נשים יכולות ורוצות להיות שותפות לשיח וללימוד הדתי. הפער הבלתי נסבל בו נשים אינטליגנטיות בעלות דעה והשכלה בכל תחום שהוא, ניצבות ביחס לעולמן הדתי בבורות וחוסר הבנה שמולידות עימן גם חוסר לקיחת אחריות והעמקה – יכול לקבל תיקון משמעותי דרך הקניית כלים ללימוד הגמרא שמהווה את הבסיס כמעט לכל עקרון וסוגיה דתית.

ב"ס פלך מאמין בכך שנשים נתבעות להעמיק, לבנות ולגבש את תפיסת עולמן הדתית בחייהן האישיים וגם להיות חלק מהשיח הציבורי בנושאים אלו. על מנת להקנות לבנות את האמונה, היכולת והרצון הללו, בחר ב"ס פלך להשקיע אנרגיה ומשאבים רבים שיקנו לבנות את המיומנות ואת האהבה אל לימוד הגמרא שהוא, כאמור, הספר העומד בתשתית כל עולם התורה שבעל פה של עם ישראל לדורותיו.

תוכנית הלימודים הייחודית המוצעת לקמן נולדה מתוך אמונה זו ובנייתה עוצבה מתוך מחשבה כיצד להקנות לתלמידות את הכלים שיאפשרו להן להפוך ל"בת בית" בתוך דף הגמרא וממילא לשותפות במסורת הלימוד והיצירה של התורה שבעל פה וכיצד לעסוק בנושאים משמעותיים וקיומיים לתלמידות פלך וממילא להפוך את הלימוד בכיתה להיות רלוונטי ובעל תפקיד בגיבוש הזהות הדתית של התלמידות.

התוכנית

תוכנית הלימודים המוצעת תילמד על פני שנתיים: בכיתות י"א וי"ב בהיקף של 6 ש"ש בכל שנה. בסוף כל שנה יתקיים מבחן מסכם לצד דרכי הערכה נוספות שיתבצעו על פני כל השנה (מבחני ביניים ובחנים, אנסין, העברת שיעור על אחת הסוגיות שנלמדו לכיתה, עבודה על נושא משמעותי שעלה מתוך החומר הנלמד ועוד...). היקף התוכנית ייחשב כשלוש יחידות לימוד (270 שעות) ובצירוף שתי יחידות החובה במסלול תורה שבעל פה של החמ"ד: יחידת דינים ומבוא ויחידת בית, חינוך ומשפחה – יושלמו לימודים בהיקף של 5 יח"ל בתורה שבעל פה.

התוכנית פונה לתלמידות בבית ספר פלך המעוניינות להרחיב את השכלתן התורנית מעבר למסגרת המחייבת. התלמידות צריכות להיות בעלות יכולות גבוהות בתחום המשגה, הניתוח האנליטי והסינתטי והגמישות הנדרשת להבנת טקסט מורכב ומרתק כמו דף גמרא. לצד היכולות האינטלקטואליות צריכות התלמידות להיות בעלות סקרנות ומוטיבציה לצלול אל עולם הגמרא שהוא ים שאין לו סוף.

עקרונות ארגון התוכנית והתאמתה לאוכלוסיית בית הספר:

בחירת הסוגיות של יחידות הלימוד נבנתה מתוך מחשבה כפולה: אלו תכנים יהיו רלוונטיים ומשמעותיים לחייה של נערה צעירה החיה בעולם הדתי המורכב של המאה העשרים ואחת ואלו סוגיות יקנו לבנות את הכלים והמימונות להיפגש עם דף הגמרא ועם הספרות ההלכתית שנכתבה בעקבותיו.

א. תכנים:

חטיבת הלימוד מורכבת מסוגיות מתוך פרקים רביעי וחמישי של מסכת גיטין: פרקים ד'- ה' של מסכת גיטין עוסקים בתקנות שונות שתיקנו חז"ל בעולם ההלכתי. הדוגמאות המובאות בפרקים מתחלקות לתקנות שיצרו שינוי של ממש בפסיקה ההלכתית הקדומה ולתקנות שיצרו דין חדש בהתייחס למצב הנתון המתחדש. ככלל הטעם שמובא במשנה לתקנות אלו הוא "תיקון עולם", דהיינו: הרצון והאחריות של חז"ל לבניית עולם מתוקן והתפיסה שלהם את ההלכה כאמורה להוביל ולכונן עולם שזכה. שאלת האפשרות של ההלכה להתפתח ולהשתנות, השאלה מהי התפתחות הלכתית רצויה בשונה מזרמים שמצאו את עצמם מחוץ לעולם ההלכה, שאלת היחסים בין המקום בו ההלכה מכוננת את המציאות לבין המקום בו המציאות משפיעה על ההלכה, שאלת כוחם של תלמידי חכמים ליצור חידוש ושינוי בתוך העולם ההלכתי בהתייחס למציאות המתחדשת ומשתנה, היחס לציבור הקונסרבטיבי והרפורמי ולבעיות שהם יוצרים בשינויים שלהם את ההלכה – הן שאלות שמעסיקות ומטרידות את התלמידות בפלך: נערות החוות ומעורות במורכבות של החיבור בין עולמן הדתי לעולם המודרני בו הן חיות. לימוד הסוגיות בפרקים הנ"ל נותן מקום לשאלות של הבנות ומפגיש אותן עם ההתמודדות ההלכתית עם שאלות אלו. המפגש עם כוחם של חז"ל, עם המקומות בהם חכמי ההלכה

פועלים באומץ ובכנות להכיר במורכבות היחסים שבין המציאות להלכה, עם המגבלות והסייגים לאפשרויות השינוי בהלכה: משמעותיים מאד עבור תלמידת פלך ממוצעת המבקשת לבנות את עולמה הדתי באופן חי ורציני ונתבעת לשאלות ואתגרים מחשבתיים וקיומיים אלו. הנושאים הספציפיים שנידונים בפרקים הנ"ל עוסקים ברובם במעמדה של האשה בהליך של גירושין ובמגבלות שמטילה ההלכה על האיש ועל האשה במסגרת תהליך זה. נושאים אלו מעלים לדיון ולימוד שאלות אקטואליות כמו: שאלת ההדדיות בברית הנישואין ובהליך הגירושין בהלכה היהודית, בעיות מסורבת גט ועגונה ואפשרויות לפתרונות ועוד.. תלמידה ממוצעת בפלך מכירה את השאלות העולות בעולם ביחס ההלכה לדילמות אלו, אך חסרה את הידע העמוק והמורכב שהסוגיות מציעות ביחס אליהן. פער זה: בין הכרת השאלה העממית ואי הכרת הדיון ההלכתי, עלול ליצור יחס של כעס, ניכור ותסכול כלפי עולם ההלכה. הלימוד המעמיק של הסוגיות וההיכרות עם הדיונים המתגלגלים והפתרונות המוצעים בספרות חז"ל, הראשונים והאחרונים, בונה אצל התלמידות יחס של כבוד ושייכות אל העולם ההלכתי.

ב. מיומנויות ודרכי לימוד:

המיומנויות הנדרשות ללימוד דף גמרא הינן רבות ומגוונות ומהוות אתגר של ממש עבור כל לומד בתחילת דרכו. האתגר נובע מאופיו המיוחד של התלמוד הבבלי ששונה מכל ספר אחר שאנחנו מכירים: העובדה שלשון הסוגיה בחלקים נרחבים של התלמוד היא ארמית בבליית מקשה על היכולת הפשוטה להבין את הנקרא, העובדה שהסוגיות בתלמוד כרוכות זו בזו ופעמים רבות על מנת להבין סוגיה אחת יש צורך בידע מוקדם בסוגיות ונושאים המופיעים במקומות אחרים בתלמוד מקשה על היכולת להבין את המונחים המופיעים בסוגיה, העובדה שהתגלגלות הסוגיה פעמים רבות היא אסוציאטיבית מעניין לעניין וההיגיון וצורת הניתוח של הנתונים שונה מהלוגיקה שאנחנו מורגלים בה מקשה על היכולת להבין את מהלך הסוגיה ולהצביע על הנחות היסוד העומדות בבסיסה. יחידות הלימוד נבחרו מתוך מחשבה כיצד להפגיש את התלמידות עם מגוון של מבנים וצורות חשיבה תלמודיים ולאמן ולתרגל אותן בכמה שיותר מיומנויות ודרכי לימוד שיאפשרו להן בהמשך להבין ולפצח כל דף גמרא שיפגשו. המיומנות הבסיסית שהתוכנית מבקשת להנחיל לתלמידות היא כמובן יכולת קריאת דף גמרא והבנת הנאמר בו, מעבר לכך בחירת הסוגיות נעשתה גם לאור שיקולים מתודולוגיים תוך דגש על ארבעת הכלים הבאים:

1. **כלים בלימוד סוגיה משפטית:** השפה, הסגנון וצורת החשיבה של התלמוד הבבלי שונה מאד מזו שבני התרבות העכשווית מורגלים בה. סוג ההיגיון, כללי הלימוד ואופי המחשבה הינם בעלי אופי מיוחד הדורש התרגלות ומעין "כניסה לנעליים" של עולם אחר. המשפט העברי, או בלשון אחר: ההלכה, שקובעת ומכתיבה את חיי האדם הדתי בכל צעד ושעל, נוצרה בתוך ומתוך הסוגיות המשפטיות הנמצאות לענפה בתוך התלמוד הבבלי ובכדי להבין את התפתחות והשתלשלות ההלכה, יש

צורך לרכוש את הכלים והמיומנויות המיוחדות ללימוד זה: היכרות עם מונחים ומהלכים בתלמוד הבבלי, היכרות עם כללי הפסיקה השונים, היכרות והבנת צורת ההפשטה המיוחדת לסוגיות התלמודיות ועוד..

הסוגיות הנלמדות במסגרת התוכנית המוצעת הינן סוגיות קלאסיות מתוך סדר נשים. הלימוד של דפי גמרא על הסדר באופן רציף מקנה את המיומנות של הבנת מבנה דף הגמרא, של הבנת האופן בו מתגלגלת הסוגיה מעניין לעניין ושל צורת הניתוח וההתייחסות של הסוגיה לקביעות

2. כלים בלימוד סוגיה אגדתית: חלקים לא מעטים מתוך התלמוד הבבלי הינם סוגיות בעלות אופי אגדתי, כלומר: דיונים, סיפורים ומימרות שאינם מבקשים לדון בהלכה מסוימת אלא מבטאים או דנים ברעיונות ותפיסות עולם בנושאים שונים. במהלך הדורות תפס החלק המשפטי של התלמוד הבבלי את מרכז הבמה של הלימוד ואילו הסוגיות האגדתיות הועמדו בקרן זוית. ההכרה שהתלמוד הבבלי איננו רק "ספר הלכה" אלא הוא הספר המבטא את תפיסת עולמם של חז"ל בנושאים השונים: תפיסת עולם שבאה לידי ביטוי הן בפסקים ובשיטות ההלכתיות והן באגדות ובאמירות המחשבתיות, מחייבת התייחסות מעמיקה והיכרות עם הכלים הייחודיים הנדרשים ללימוד חלקי האגדה שבתלמוד.

בחיבת הלימוד ישנן מספר יחידות של סוגיות אגדתיות. לימוד הסוגיה מפגיש את הבנות עם המיומנויות והכלים המיוחדים הנדרשים ללימוד אגדתא, כמו: מבנים ספרותיים, חיפוש רעיון, שאלות ריאליות והשוואת גירסאות וכו' שאלה נוספת שנעסוק בה היא שאלת היחס בין הסוגיות ההלכתיות לסוגיות האגדתיות שנערכו זו לצד זו.

3. מפגש רחב עם ספרות חז"ל: התלמוד הבבלי הפך במהלך הדורות להיות הספר המרכזי הנלמד במסגרת לימוד התורה וגם הספר המשמעותי ביותר לפסיקת ההלכה, אך הכותרת "ספרות חז"ל" מחביאה מאחוריה קורפוסים נוספים הן מתקופת התנאים (המשנה ולצידה התוספתא ומדרשי ההלכה) והן מתקופת האמוראים (התלמוד הירושלמי ומדרשי אגדה מסוימים). הלימוד והיכרות עם ספרות ענפה זו נותנת קרקע פורייה ומבט מעמיק על הסוגיות הבבליות שכן היא מרחיבה את הידיעה מה היו המקורות שהכירו האמוראים ושהיוו בסיס (ניגודי או השוואתי) לדיון בבית המדרש בבבל שאת שרידיו אנחנו פוגשים בסוגיה הבבליית. בחיבת הלימוד ישנן סוגיות רבות שבדרך הלימוד המוצעת בתוכנית, מפגישות את התלמידות עם מקבילות בספרות חז"ל (או בספרות החיצונית) שפותרות ומאירות באור חדש ומעמיק את הנאמר בתלמוד הבבלי. ההיכרות עם הקורפוסים השונים, הידיעה כיצד לפתוח ולחפש את המקבילות הקיימות בהם, רכישת הכלים להשוואה וניתוח של היחסים בין המקורות הם כלים משמעותיים שהתוכנית המוצעת שמה עליהם דגש.

4. היכרות עם סגנונות לימוד שונים: הטקסט התלמודי הינו טקסט עשיר ומורכב וממילא האופנים בהם ניתן לגשת אליו הם רבים ומגוונים. במהלך הדורות התפתחו בבתי המדרש השונים שיטות לימוד שונות שכל אחת שמה את הדגש ואת החיפוש על נקודות אחרות בתוך הטקסט: הדרך המסורתית שהתמקדה בלימוד הפרשנות של חכמי ימי הביניים לגמרא, הדרך ההלכתית שהתמקדה בנפקא מינות המעשיות העולות מכל סוגיה, הדרך הבקיאותית שהתמקדה בהבנת מהלך הסוגיה הפשוט על בוריו, הדרך המחקרית שהתמקדה בדרכי התהוות ועריכת הטקסט התלמודי, הדרך הבריסקאית שהתמקדה בהגדרת המושגים והמונחים העולים מתוך כל סוגיה ועוד..

חטיבת הלימוד מורכבת מסוגיות והרחבות מגוונות, כך שבסך הכולל התלמידות פוגשות סגנונות שונים של לימוד גמרא. החשיבות שאנו רואים בלימוד המגוון קשורה הן למובנים האינטלקטואלים של היכרות המתרחש בשדה הלימוד של התלמוד הבבלי והן למובנים קיומיים בהם כל תלמידה תוכל להתחבר לסגנון לימוד שדיבר אליה באופן מיוחד ולהמשיך את הלימוד העצמי שלה ברוח זו.

צורת הלימוד: המטרה והרצון שהבנות ירכשו כלים ללימוד גמרא גוזרות גם את האופן בו מתרחשת הלמידה בכיתה: ברוב השיעורים צורת הלימוד נעשית כך שכל סוגיה נפתחת במבוא קצר שנותן המורה לתלמידות כשלאחריו נתבעות התלמידות להתמודד עם אתגר הלימוד של דף הגמרא בכוחות עצמן (בעזרת מילון ארמי-עברי שהן נדרשות להביא עימן לכל שיעור ולעיתים גם בעזרת דף שאלות מנחות שמסייע לבנות להבין את מבנה הסוגיה). הלימוד נעשה בזוגות המכונות בשפה המסורתית: "חברותא". לאחר שהבנות נחשפו למבנה ולמהלך הסוגיה והתמודדו איתה באופן ראשוני מתאספת שוב הכיתה ובהכוונת המורה מתרחש לימוד שמתדמה לדיון הבית מדרשי בלימוד, ניתוח, שאילת שאלות, פתיחת מקורות נוספים עד לפיצוח הסוגיה.

דרך לימוד זה מהווה חוויה אינטלקטואלית של ממש, כאשר בשונה מהלימוד הרגיל שבדרך כלל מפגיש את התלמידים עם המסקנות של התהליך הלימודי, כאן הבנות פוגשות תהליך של לימוד ומכירות במהירות ובהתפתחות שתהליך כזה מכיל בתוכו. צורת לימוד זו מקנה לבנות את המיומנויות הנדרשות לעצמן ליצירת תהליך של לימוד: באימון לחשיבה ולפיתוח יכולות של המשגה, קישור והשוואה בין מקורות שונים, קניית אוצר מילים בשפה הארמית ועוד.

ייחודיות התוכנית על פני התוכניות הקיימות

א. תכנים:

התכנים הנלמדים כיום בתוכניות תורה שבעל פה (במסגרת התוכניות הרגילות של החמ"ד) עוסקים בנושאים בסיסיים וחשובים בהיכרות עם המצוות וההלכות המעשיות הנתבעות מנערה דתייה: יחסי הורים וילדים, מצוות שבת, צדקה, טהרת המשפחה, תפילה וכדומה.. האוכלוסייה הלומדת בב"ס פלך הינה בעלת גוון ייחודי בתוך הציבור הדתי: היא מתאפיינת בחיבור פתוח יותר אל התרבות הכללית ומאמינה ביכולת ליצור קישורים וחיבורים מפרים בין העולם הדתי לעולם

הכללי. תפיסת עולם זו שתלמידות בי"ס פלך יונקות עוד מהבית בדרך כלל, תובעת מהן להתמודד באופן חזיתי בשאלות עומק, הקודמות לשאלות ההלכתיות המעשיות, ביחסים שבין המציאות לבין ההלכה, בין התורה שבכתב לבין התורה שבעל פה. צורך מיוחד זה איננו מקבל מענה בתוכניות הלימודים המוצעות כיום באגף החמ"ד ומותיר את הבנות בפער בלתי נסבל בין שיעורי תורה שבעל פה בבית הספר לבין השאלות וההתמודדויות שלהן בחייהן הדתיים. נקודת מבט זו מבקשת לגזור מתוך אותן מטרות על של החמ"ד בתוכניות התורה שבעל פה – תוכנית ייחודית שתתייחס באופן ספציפי לגוון המיוחד של האוכלוסייה הלומדת בבי"ס פלך ותבנה אצלה, מתוך כבוד והערכה לתפיסת עולמה, את היחס הבריא והחי אל עולם התורה שבעל פה והמצוות.

א. מיומנויות ודרכי לימוד:

יחידות הלימוד המוצעות כיום בתוכניות תורה שבעל פה (במסגרת התוכניות הרגילות של החמ"ד) כמעט ואינן מקנות לתלמידות כלים בקריאה ולימוד סוגיה תלמודית מסובכת (היחידות המוצעות בגמרא מכילות בעיקר אוסף מימרות תנאיות ואמוראיות ואגדות שונות, ולכן אינן דורשות את אופי העמל שלימוד גמרא דורש בדרך כלל ואינן מקנות את היכולת, השפה והכלים להתמודדות עם דף גמרא קלאסי) וכמו רוב עולם הידע הנרכש בתיכון מתמקדות בעיקר בתכנים ובהספקים שבחומר הנלמד. התוכנית המוצעת מבקשת לצד התכנים לשים דגש גדול גם על רכישת כלים ומיומנויות ללימוד גמרא.

דרכי הערכה

ההערכה של הלמידה תתחלק באופן עקרוני לשלושה פרמטרים:

- א. תהליך הלמידה וקניית מיומנויות של לימדו גמרא בזמן הלימוד הכיתתי.
- ב. היכולת להבין ולדייק את המהלכים הלימודיים שנלמדו בכיתה באופן מקומי לכל סוגיה ובאופן כללי למהלך החטיבה הנלמדת.
- ג. יכולת לימוד עצמאית: נגישות אל חומרי לימוד, ניתוח ועיבוד של מקורות.

הערה מקדימה למבנה ההערכה:

ככלל מטרות הלמידה בתחום היישום והמיומנויות, דהיינו יכולת של תלמידה לגשת באופן עצמאי לסוגיות הגמרא, להבין אותן, לנתח את מהלכי העומק שבטקסט ולחפש את המקורות המרחיבים המתאימים – ייבחנו ויבדקו בעזרת העבודות שעל כל אחת מהתלמידות להגיש במהלך השנה (יפורט להלן וכן בתוך תוכנית הלימודים עצמה) ובמהלך הלימוד בחברותא המקדים את השיעור במהלך השנה.

ככלל מטרת הלמידה בתחום התוכן וההבנה, דהיינו ההיכרות של התלמידה עם הסוגיות שנלמדו בכיתה, הבנה מעמיקה של העולה מהגמרא, היכולת לנתח ולהמשיג את הנאמר בסוגיות והיכולת להקביל ולהשוות את הסוגיות למקורות נוספים – ייבחנו ויבדקו במהלך בחינות במהלך השנה ובבחינה מסכמת שתתקיים בסוף כל שנה.

בע"ה בהמשך נבחן אפשרות ליצירת מבנה של הערכה חלופית שתשקף בצורה טובה ומדויקת את התהליך הלימודי וההישגים אליהם הגיעה כל תלמידה.

פירוט מבנה ההערכה בכל אחת מהשנים:

בכיתה י"א יערכו שלושה מבחנים במהלך השנה ומבחן גדול מסכם בסוף שנת הלימודים. בנוסף לכך יתבקשו התלמידות לכתוב שתי עבודות מסכמות על החומר הנלמד (הראשונה בנושא "מסורבות גט" והשנייה בנושא "סמכות חכמים לתקן תקנות).

הציון בכיתה י"א יורכב באופן הבא:

השתתפות ולימוד בזמן החברותא בכיתה: 25%

מבחנים במהלך השנה: 30%

מבחן מסכם בסוף השנה: 30%

עבודות מסכמות לימוד 15%

בכיתה י"ב יערכו שני מבחנים במהלך השנה ומבחן גדול מסכם בסוף שנת הלימודים. בנוסף לכך תצטרך כל תלמידה לבחור אחת מהסוגיות שנלמדו בכיתה ולסכם אותה באופן מלא, מדויק ועשיר.

הציון בכיתה י"ב יורכב באופן הבא:

השתתפות ולימוד בזמן החברותא בכיתה: 25%

מבחנים במהלך השנה: 25%

מבחן מסכם בסוף השנה: 30%

עבודות מסכמות לימוד 20%

מבנה הבחינה המסכמת:

חלק א': שאלת חובה המכילה בתוכה עקרונות מסוגיות שונות שנלמדו במהלך השנה בכיתה ודורשת מהתלמידה יכולת של סינתזה בין מקורות שונים, ניתוח של מהלכי עומק ויכולת של המשגה והפשטה (בהתאם למטרות 3,4,5,7,8,9,10 מהתחום הקוגניטיבי). חלק זה של הבחינה יהווה 26% מהציון.

חלק ב': חמש שאלות שכל אחת עוסקת באחת מהסוגיות שנלמדו בכיתה. כל תלמידה תידרש לענות על שלוש מתוך חמש השאלות. כל שאלה תהיה מורכבת לפחות משלושה סעיפים, כאשר סעיף אחד בכל שאלה יעסוק בהבנת עומק של מהלך הסוגיה, סעיף אחד בכל שאלה יעסוק בפרשנות של הראשונים או האחרונים לסוגיה או בהשוואת הגמרא למקורות נוספים מתקופת חז"ל שנלמדו וסעיף אחד יעסוק בקריאת טקסט מתוך הסוגיה וביאורו. תיעשה השתדלות שלפחות אחת מחמשת השאלות תעסוק בסוגיה אגדתית שנלמדה (בהתאם למטרות 1,5,7 מהתחום הקוגניטיבי ומטרות 1,2,3,4,5,6 מהתחום המתודולוגי). חלק זה יהווה 54% מהציון.

חלק ג': שבעה מושגים תלמודיים. כל תלמידה תצטרך לבחור חמישה מתוך המושגים ולהגדיר אותו באופן מדויק ולפרט היכן במהלך החומר נפגשה עם המושג (בהתאם למטרה 1 מהתחום הקוגניטיבי ומטרה 1 מהתחום המתודולוגי). חלק זה יהווה 20% מהציון.

חלק ב': מטרות על

להלן יפורטו "מטרות העל" שעמדו בתשתית כתיבת תוכנית הלימודים ושמהן נגזרו בחירת הסוגיות ומבנה הלימוד. המטרות מתחלקות לארבעה סוגים:

א. מטרות בתחום הקוגניטיבי

1. התלמידה תרכוש ידע והבנה בתחומים הנלמדים.
2. התלמידה תפתח יכולת המשגה והפשטה של עקרונות שונים מתוך הדוגמאות שבמקורות.
3. התלמידה תצליח ליצור סינתזה בין מקורות שונים ולבחון את היחסים ביניהם.
4. התלמידה תפתח רגישות למילים ולשפה בהם משתמשים המקורות השונים ולהעריך את ההשלכות של הממצאים הללו.
5. התלמידה תדע לפרק את הטקסט לגורמים ולהבחין בין עובדות לבין הנחות.
6. התלמידה תפתח יכולת לשפוט ולהעריך מהימנות של מקורות שונים.
7. התלמידה תפתח רגישות להצביע בתוך הטקסט על המגמה והכיוון ההלכתי והחינוכי אליו חותרת הסוגיה.
8. התלמידה תצליח להגדיר שיטה העולה מתוך סינתזה של מקורות שונים.
9. התלמידה תצליח לערוך השוואה בין מקורות שונים.
10. התלמידה תפתח יכולת קריאה ביקורתית מול המקורות ולשפוט ולהעריך את תפיסת העולם העולה מהם.
11. התלמידה תדע לזהות סגנונות שונים של ניתוח מקורות ותדע לשפוט ולהעריך כל אחד מהם.

ב. מטרות בתחום המתודולוגי

1. התלמידה תרכוש אוצר מילים משמעותי בשפה הארמית בבליית.
2. התלמידה תצליח להתמצא במבנה דף הגמרא.
3. התלמידה תכיר את הספרות הקיימת מתקופת חז"ל ותדע כיצד להתמצא בה.
4. התלמידה תרכוש כלים ללימוד סוגיית אגדה: מבנים ספרותיים, השוואת מקורות והפקת משמעות.
5. התלמידה תתנסה ותלמד כיצד לגשת לטקסטים מתקופת הראשונים והאחרונים ולנתח אותם.

6. התלמידה תרכוש כלים ללימוד דף גמרא בסגנונות השונים שהתפתחו במהלך הדורות.
7. התלמידה תכיר את תהליך התפתחות והשתלשלות ההלכה מהפסוק שבתורה שבכתב ועד לספרי ההלכה.
8. התלמידה תתנסה ותכיר בהפריה ובחשיבות של לימוד בחברותא.

ג. מטרת בתחום הערכי

1. התלמידה תכיר בגמרא וספרות התורה שבעל פה כספרים רלוונטיים ובעלי משמעות לחייה.
2. התלמידה תכיר בסמכות, בעוצמה ובאומץ של חז"ל בפועלם לכינון עולם ההלכה.
3. התלמידה תפתח אישיות ששואלת ומבקשת לחפש גשרים וחיבורים בין המציאות לבין עולם ההלכה.
4. התלמידה תפתח אישיות הלוקחת אחריות על בניין עולמה וזהותה הדתית.
5. התלמידה תפנים את ערך לימוד התורה בחייה.
6. התלמידה תפתח תחושה של שייכות וחיבור ומחויבות לעולם התורה שבעל פה.
7. התלמידה תפתח הכרה לכך ששאלות ותמיהות בעולם הדתי צריכות לקבל ביטוי וממילא גם סוג של מענה בלימוד ועמל

ד. מטרת חברתיות - תרבותיות

1. התלמידה תאמין ביכולת ובחשיבות של נשים ללימוד גמרא שהוא הבסיס לכל עולם התורה שבעל פה.
2. התלמידה תאמין בחובה של נשים לקחת אחריות על חייהן הדתיים ולגבש לעצמן זהות מעמיקה בנושאים אלו.
3. התלמידה תאמין ביכולת בצורך של נשים להיות שותפות לשיח הציבורי בסוגיות הלכתיות וערכיות שונות.
3. התלמידה תבין את חשיבות לימוד האגדה לצד לימוד ההלכה
4. התלמידה תבין את חשיבות ההיכרות עם ספרות חז"ל על ענפיה השונים כבסיס ללימוד והעמקה בדף הגמרא.

מסכת גיטין, לימוד חלקים מתוך פרקי "תיקון עולם"

א. פרק המשנה

נושא:	שעות:	תוכן מרכזי:	מטרות מתודולוגיות:	טקסטים:	מושגים מרכזיים:	דרכי למידה:	הערכה:
מושג "תיקון עולם"	6 ש"ש	משמעותה של ההלכה כמתקנת עולם והצורך לתקנה במקרים שאיננה ממלאת תפקידה. תיקון עולם: מבט על תיקון חברתי ולא על תיקון לפרט. הבנת כוחם וסמכותם של חז"ל	לימוד בקיאותי של פרקי משנה. שאלת קבצי משנה בנושאים מוגדרים שעמדה בפני רבי יהודה הנשיא בעריכת המשנה. חיפוש והגדרת מושג על פי הקשרים שונים. קישור המושג התנאי לשימוש בעולם המודרני.	משניות פרק ד' ופרק ה' במסכת גיטין. התמקדות בפרק ד' משנה ה'.	תיקון עולם, חצי עבד, חצי בן חורין, גט, פרוזבול, עדים, היתר נדרים, פרו רבו, לשבת יצרה.	קריאה מודרכת דיון הרחבת המושג "תיקון עולם": 1. עיון בפרקי המשנה והעולה מהם. 2. בחינת המושג בשימושו העכשווי.	

ב. האיש והאשה בתהליך הגירושין

נושא:	שעות:	תוכן מרכזי:	מטרות מתודולוגיות:	טקסטים:	מושגים מרכזיים:	דרכי למידה:	הערכה:
תהליך גירושין: מהפסוק למשנה, ומן המשנה להלכה.	4 ש"ש	האלמנטים בגירושין: רצון הבעל וודאות האשה – קיומם בתורה, בהלכה הקדומה ובתיקונו של ר"ג.	לימוד סוגיה תלמודית צריך להתחיל מהפסוקים. פערים לכאורה בין תורה שבכתב ותושב"ע והתמודדות. דיון במונח "בראשונה" כמבטא את עולם ההלכה הראשוני	דברים, פרק כ"ד: 1-4 משנה גיטין, פ"ד מ"א. הקדמת הרמב"ם להלכות גרושין	גט, גירושין, רצון הבעל, וודאות האשה, הלכה קדומה.	הרצאה ודיון. מטלת למידה: ניתוח הפסוקים והבנת המעבר להלכה. הצגת גט מודרני כפי שנעשה בו שימוש בבתי הדין הישראליים.	

תוכנית ייחודית בלימודי גמרא – תיכון פלך ירושלים

<p>לימוד בחברותא, ניתוח טקסט, והרצאה</p>	<p>סוגית פתיחה, צער אשה, וודאות אשה, רצון הבעל, שליח, למפרע.</p>	<p>בבלי, גיטין דף לב ע"א ("השולח") – דף לב ע"א ("לבטוליה בטליה קמ"ל").</p>	<p>לימוד מאפייני סוגית פתיחה. לימוד צריכותא: יחס אמוראים למשנה כיחס תנאים למקרא: דיוק בכל מילה. מאפיינים של המבנים המופיעים בסוגיה-צריכותא ופשיטא.</p>	<p>לימוד הצריכותות שעושה הסוגיה על חלקי המשנה: נתינת כוח לבעל לבטל גט גם במחיר ציעור האשה (ובמובן זה מהלך מעדן למהלך שעשה רבן גמליאל) קישור למחלוקת אביי ורבא על גילוי דעת</p>	<p>6 ש"ש</p>	<p>סוגית פתיחה: עיון במשנה א'</p>
--	--	--	--	--	--------------	-----------------------------------

ג. ביטול גט והשלכותיו

נושא:	שעות:	תוכן מרכזי:	מטרות מתודולוגיות:	טקסטים:	מושגים מרכזיים:	דרכי למידה:	הערכה:
לשונות ביטול גט	4 ש"ש	הלשונות בהן ניתן לבטל גט (לעומת לשונות לביטול מתנה). גט ניתן לבטל רק מכאן להבא: יש כללים מוגדרים ע"י ההלכה לביטוי רצון הבעל שגם לא יכול לערער על סמכות ב"ד.	תפיסות העולם השונות לגבי דרך עריכת הבבלי ולגבי התמודדות עם סתירות בתלמוד המונחות ביסוד שלוש התשובות של הר"ן. משמעות המושג "תיקו"	בבלי, גיטין דף לב ע"א ("תנו רבנן בטל") – דף לב ע"ב ("הרי הוא הפקר"). סוגיה מקבילה בתלמוד הבבלי: מסכת כריתות דף כה ע"א. ר"ן על הרי"ף מסכת גיטין טז ע"א בדפי הרי"ף ד"ה "והא".	ביטול גט, ביטול מתנה, למפרע, הולך לאו כזכי, תיקו.	לימוד בחברותא, ניתוח טקסט, לימוד משותף ודיון	

תוכנית ייחודית בלימודי גמרא – תיכון פלך ירושלים

<p>תרגיל: סיכום הלכה בשתי צורות</p>	<p>ניתוח טקסט, הרצאה ודיון.</p>	<p>רי"ף, הלכה, סדר רמב"ם, ספרי לוגיקה, הגמרא</p>	<p>רי"ף, מסכת גיטין, דף טז ע"א, רמב"ם הלכות גירושין פ"ו הלכות כב-כד, הלכות זכיה ומתנה פ"ד הלכה א</p>	<p>היכרות עם ספרי ההלכה הראשונים: רי"ף ורמב"ם. הבדלים בין המגמות של הרי"ף והרמב"ם בכתיבת ספרי ההלכה שלהם.</p>	<p>לימוד מבנה פסק הרי"ף מול מבנה פסק הרמב"ם בסוגיה</p>	<p>4 ש"ש</p>	<p>פסקי הרמב"ם והרי"ף לסוגיה</p>
-------------------------------------	---------------------------------	--	--	---	--	--------------	----------------------------------

תוכנית ייחודית בלימודי גמרא – תיכון פלך ירושלים

	<p>לימוד משותף הרצאה ודיון</p>	<p>קידושין, שליח, סוגיה מקבילה, חפצא, גברא</p>	<p>בבלי, גיטין דף לב ע"ב ("חוזר ומגרש") – דף לב ע"ב ("מי קא בטיל"). סוגיה מקבילה: מסכת קידושין דף נט ע"א, ריטב"א שם, ראשונים על הדף: רש"י ד"ה "או אינו חוזר ומגרש" ותוד"ה "רב ששת אמר". חידושי הרמב"ן על אתר. רמב"ם הלכות גירושין פ"ו הלכה כא,</p>	<p>ההכרח לעיין בסוגיות מקבילות על מנת להבין את סוגיה. הבנת המושגים: חפצא וגברא. תפקיד הסתמא דגמרא בבבלי בהמשגת השיטות.</p>	<p>מחלוקת רב נחמן ורב ששת האם ניתן "להחיות גט": לבטל הביטול ולגרש שוב באותו גט. באמצעות לימוד פרושי הראשונים – דיון בשאלה מהי המחלוקת העקרונית בין השיטות ומהן אפשרויות הביטול העומדות בפני הבעל בכל שיטה.</p>	<p>6 ש"ש</p>	<p>סוגיית חוזר ומגרש</p>
--	--------------------------------	--	--	--	--	--------------	--------------------------

תוכנית ייחודית בלימודי גמרא – תיכון פלך ירושלים

<p>תרגיל: השוואת מקורות</p>	<p>לימוד משותף, הרצאה ודיון</p>	<p>ירושלמי, בבלי, תנאים, אמוראים, תהליכי המשגה</p>	<p>חלקים מקבילים בתלמוד הירושלמי פ"ד ה"א-ה"ב;</p>	<p>הבדלי התלמודים: תהליכי המשגה ויחס למשנת התנאים</p>	<p>יחס הבבלי ויחס הירושלמי למשנה</p>	<p>4 ש"ש</p>	<p>השוואת ירושלמי ובבלי</p>
-----------------------------	---------------------------------	--	---	---	--------------------------------------	--------------	-----------------------------

תוכנית ייחודית בלימודי גמרא – תיכון פלך ירושלים

	<p>לימוד בחברותא, ניתוח טקסט, הרצאה ודיון</p>	<p>בית הדין, ביטול גט, פרוזבול. מטרת התלמוד הבבלי</p>	<p>בבלי, גיטין דף לב ע"ב ("בראשונה היה עושה") – דף לג ע"א ("חתמי דיינים"). מסכת שביעית פרק י משניות ג-ד. ראשונים על הדף: רש"י ד"ה "בפני שניים", תוספות ד"ה "ורב נחמן", תוספות ר"ד, מאירי ד"ה "ונשוב לדברינו". סנהדרין דף ג ע"א, סיכום מאמרו של הרב א' וייס.</p>	<p>יחס לתלמוד כספר פסיקה או כמעביר מסורת הדיונים. חשיבות כיבוד כל דעה בגמרא, והבנתה גם אם היא זרה ללומדים במבט ראשון.</p>	<p>מחלוקת רב ששת ורב נחמן בשאלה מה מספר הדיינים שצריכים להיות בבית הדין בו ניתן היה לבטל גט לפני תקנת ר"ג: טעמי השיטות השונות.</p>	<p>6 ש"ש</p>	<p>בפני כמה מבטלים גט</p>
--	---	---	---	---	--	--------------	---------------------------

ד. תיקון עולם בתקנת רשב"ג

נושא:	שעות:	תוכן מרכזי:	מטרות מתודולוגיות:	טקסטים:	מושגים מרכזיים:	דרכי למידה:	הערכה:
מהו תיקון עולם	6 ש"ש	מחלוקת ריש לקיש ורבי יוחנן לגבי החשש שבגללו אסר ר"ג לבטל גט בבב"ד: בין האמוראים ובין התלמודים.	לימוד סוגיה בתלמוד הירושלמי. הבנת הבדלים עקרוניים בין צורות החשיבה של התלמודים: הסברים משפטיים עקרוניים ומושגיים מול הסברים פסיכולוגיים אנושיים ופשוטים. ת הליך טרנספורמציה של מושג (עגונה).	בבלי, גיטין דף לג ע"א ("מפני תיקון עולם") – דף לג ע"א ("הוא דאיכא"). סוגיה מקבילה בתלמוד ירושלמי: קידושין, פ"ד ה"ב. תוספות על גיטין דף לג ע"א ד"ה "ושמעה"	תיקון עולם, ממזרים, עגונות, לית/אית קלא, צנועות/פרוצות.	לימוד בחברותא, ניתוח השוואת טקסטים, הרצאה ודיון	מבחן מסכם 1

ה. מחלוקות רבי ורשב"ג

נושא:	שעות:	תוכן מרכזי:	מטרות מתודולוגיות:	טקסטים:	מושגים מרכזיים:	דרכי למידה:	הערכה:
שימוש בגט שבוטל	6 ש"ש	מחלוקת רבי ורשב"ג בשאלה מה קורה אם אדם מבטל גט בבי"ד לאחר תקנת ר"ג? האם הגט בטל בכ"ז (שהרי הבעל אומר שאין רצונו בגט, כמו בהלכה קדומה) או שלא.	השוואת הברייתא שבבלי לתוספתא ולמשנה, ודיון בהבדלים ומשמעותם, ולימוד סוגית הבבלי לאור הבדלים אלה. תוקפם של לימודים שנלמדו בגזירה שווה או בשאר י"ג מידות: מדאורייתא או מדרבנן?	בבלי, גיטין דף לג ע"א ("תנו רבנן בטלו") – דף לג ע"א ("בעילת זנות"). תוספתא גיטין פ"ג ה"ה. משנה כתובות פ"א, מ"ה. ראשונים על בדף: רש"י ד"ה בעילת זנות.	תוספתא, כדת משה וישראל, בעילת זנות, הפקעת קידושין, כסף, קידושי ביאה, י"ג מידות שהתורה נדרשת בהם	לימוד בחברותא, השוואת מקורות, וניתוחם, הקניית קריאת פרשנות. הרצאה ודיון	

תוכנית ייחודית בלימודי גמרא – תיכון פלך ירושלים

תרגיל: השוואת בבלי וירושלמי	השוואת מקורות, הרצאה ודיון	בבלי, ירושלמי, אמוראים, תנאים,	סוגיה מקבילה בתלמוד הירושלמי: גיטין, פ"ד ה"ב	הבדל התלמודים: בבלי וירושלמי בשאלת תפיסת כוחם של חז"ל ביחס לדיון תורה.	לימוד בסוגיה הירושלמית הדנה במחלקות רבי ורשב"ג בשאלת תוקפו של גט שבוטל בניגוד לתקנת רבן גמליאל.	4 ש"ש	השוואת בבלי וירושלמי
	לימוד משותף, בחינת יחס בין מקורות, דיון	הפקעת קידושין, סוגיות מקבילות, התגלגלות מושג	סוגיות מקבילות: בבא בתרא מח ע"ב, יבמות קי ע"א.	לימוד סוגיות מקבילות ומתוך כך הבנה של התפתחותו של עקרון משפטי מסוגיה עם הקשר אחד לסוגיה עם הקשר שונה	הבנת הקשיים בדיון הפקעת קידושין ובירור דרכי יצירת המנגנון בספרות חז"ל.	2 ש"ש	דיון הפקעת קידושין בתלמוד
יישום ההערכה והלמידה ע"י נושא מסכם ט"ז.							

תוכנית ייחודית בלימודי גמרא – תיכון פלך ירושלים

	לימוד בחברותא. ודיון בכיתה.	עדי הולכה, עדי כתיבה, עדות שבטלה מקצתה, מלתא דמתעבדא באפי עשרה	בבלי, גיטין דף לג ע"א ("תנו רבנן אמר לעשרה") – דף לג ע"ב ("סבירא ליה"). תוספתא גיטין פ"ג הלכות ה-ו	תהליכי הפשטה והמשגה המאפשרים לקשור מחלוקת בנושא ספציפי למחלוקת גדולה בנושא אחר. מושג ייחודי המופיע רק בסוגיה אחת בש"ס: תפקידה של השפה כמתארת יחס ותפיסת עולם למציאות משפטית.	מחלוקת רבי ורשב"ג בשאלה האם ניתן לבטל בפני חלק מהאנשים שמינה הבעל לכתוב הגט ולא בפני כולם יחד.	4 ש"ש	ביטול עדות זה שלא בפני זה
	לימוד משותף, הרצאה ודיון	דיני ממונות, דיני איסורים, מה כוח ב"ד יפה.	בבלי, גיטין דף לג ע"ב ("אמר רב שמואל") – דף לד ע"א ("הכא איסורא"). מסכת כתובות: משנה פרק י"א מ"ה וסוגיה בתלמוד הבבלי דף ק ע"א	קריאה מעמיקה של מהלך הסוגיה והשאלות העולות ממנה. הבנת ההבדלים בין עולם דיני האיסורים לעולם דיני הממונות.	שלוש מסורות (רבי אבא, רבי יאשיה ורב נחמן) בשאלת הפסיקה בשתי המחלוקות הנ"ל: יחסי הפסיקה הארצישראלית והפסיקה הבבלית ושימוש הסוגיה ביחסי דיני איסורא ודיני ממונא בהתאם למגמתה.	4 ש"ש	פסק הלכה במח' רבי ורשב"ג

ו. גילוי דעת בגט

נושא:	שעות:	תוכן מרכזי:	מטרות מתודולוגיות:	טקסטים:	מושגים מרכזיים:	דרכי למידה:	הערכה:
-------	-------	-------------	--------------------	---------	-----------------	-------------	--------

תוכנית ייחודית בלימודי גמרא – תיכון פלך ירושלים

<p>לימוד בחברותא, הרצאה ודיון.</p>	<p>גילוי דעת בגט, אונס בגט, תנאי בגט, יע"ל קג"מ, סתמא דגמרא.</p>	<p>בבלי, גיטין דף לד ע"א ("גידול בר") – דף לד ע"ב ("והלכתא כנחמני"). ראשונים על הדף: תוד"ה "ואי משום", רש"י ד"ה "והלכתא כנחמני". מבנה הסוגיה במסכת כתובות דף ב ע"ב – ג ע"א בעניין אונס בגט.</p>	<p>תפקיד הסתמא דגמרא כעורך הסוגיה הבנת המגמה והכיוון של הסוגיה בפסיקת ההלכה. היכרות עם המושג יע"ל קג"מ בפסיקה כאב"י.</p>	<p>מחלוקת אב"י ורבא האם גילוי דעת בגט מילתא הוא. מהלך הסוגיה החותר לפסיקת הלכה כשיטת אב"י כחלק מצמצום כוח רצון הבעל והגבלתו במתן גט. הרחבת חומר ההעשרה למורה: מנחם כהנא, "גילוי דעת ואונס בגיטין : לחקר השתלשלות המסורות המוחלפות בעריכתן המגמתית של סוגיות מאוחרות", בתוך: תרביץ סב,ב (תשנ"ג) 225-263</p>	<p>6 ש"ש</p>	<p>האם דעת מבטל גט גילוי בגט</p>
--	--	---	--	---	--------------	--

תוכנית ייחודית בלימודי גמרא – תיכון פלך ירושלים

מבחן מסכם 2	הרצאה ודיון	אונס בגט, רצון הבעל, גילוי דעת	סיכום הסוגיות שנלמדו עד עתה.	בחינה מקיפה של אלמנטים שונים בעלי מגמה זהה.	משולש: גילוי דעת בגט, ביטול גט בבית דין ותוקף טענת אונס בגט כמבטאים צמצום רצון הבעל כשיכול לפגוע בוודאות מעמדה של האשה.	2 ש"ש	סיכום מהלך הגמרא ביחס לכוח הבעל
-------------	-------------	--------------------------------	------------------------------	---	---	-------	---------------------------------

ז. תקנת רשב"ג מספר 2:

נושא:	שעות:	תוכן מרכזי:	מטרות מתודולוגיות:	טקסטים:	מושגים מרכזיים:	דרכי למידה:	הערכה:
תקנת ר"ג ביחס לשמות בגט	4 ש"ש	תקנת ר"ג בנוגע לכתיבת השם המפורט בגט מפני תיקון עולם: תהליך התפתחות התקנה. מחלוקת ראשונים להבנת תוכן התקנה.	לימוד סוגיה והבנת המבנה המתפתח שבה. לימוד תוספות והגדרת השיטות השונות שעולות בו.	בבלי, גיטין דף לד ע"ב ("בראשונה היה") - דף לד ע"ב ("שיש לה"). ראשונים על הדף: תוד"ה "וכל שום"	וכל שום שיש לה, מדינת הים,	לימוד בחברותא וסיכום הרצאה	
השוואת התקנה למקור תנאי	2 ש"ש	הבנת הרקע ההיסטורי לתקנת רבן גמליאל.	צורת העבודה של ליברמן: לימוד הרקע הריאלי בו חיו חז"ל כמפתח להבנת פעילותם. השוואת הברייתא שמצוטטת בסוגיה לתוספתא מקבילה ובחינתה היחסים ביניהם.	תוספתא גיטין פ"ו ה"ז, ש' ליברמן "תוספתא כפשוטה" על התוספתא הנ"ל.	תוספתא, ליברמן,	לימוד משותף, הרצאה ודיון	תרגיל: השוואת מקורות אמוראיים למקורות תנאיים לא ברור לי למה הכוונה כאן.

ח. תקנת נדר אלמנה

נושא:	שעות:	תוכן מרכזי:	מטרות מתודולוגיות:	טקסטים:	מושגים מרכזיים:	דרכי למידה:	הערכה:
לימוד המשנה	2 ש"ש	התפתחות ההלכה ביחס לגבית אלמנה את כתובתה: שבועה, הימנעות משבועה, נדר. לימוד דיני גבית חובות מיתומים וירושה, לבנים ולאשה, הגדרת נדר ושבועה והבדלים ביניהם.	הבנת השינוי המתרחש בכל שלב וטעמו; דילמות: רווחים ומחירים, בכל אחד מן השלבים ההלכתיים.	בבלי גיטין לד ע"ב, משנה. ירושלמי גיטין פ"ד, ה"ו.	נדר ושבועה, אלמנה ויתומים, ירושה.	לימוד משותף.	
מדוע המשנה דנה דווקא באלמנה	1 ש"ש	הסבר הסוגיה מדוע המשנה נקטה דווקא נדר אלמנה ולא כל נודר.	הבנת דרך הדיוק של הסוגיה התלמודית בלשון המשנה. השוואת גישת התלמודים לדווקאיות של אלמנה.	בבלי, גיטין דף לד ע"ב ("אין אלמנה") - דף לה ע"א ("קא משמע לך"). רש"י ד"ה "משום חינא". תלמוד ירושלמי גיטין פ"ה ה"ב, תוספות ד"ה "דמוראי היתרא"	חינא	לימוד משותף ודיון	

תוכנית ייחודית בלימודי גמרא – תיכון פלך ירושלים

	לימוד בחברותא, ניתוח טקסט, הרצאה ודיון	מגמת הסוגיה, אלמנה, גרושה, מדרש רבה	בבלי, גיטין דף לה ע"א ("נמנעו מלהשביעה") - דף לה ע"א ("לאוריי היתרא"). מדרש ויקרא רבה פרשה ו פסקה ג.	קריאה מעמיקה של מהלך הסוגיה והבנת המגמה הפנימית שבה. היכרות עם מדרש רבה.	מהלך הסוגיה: הפיכת ההימנעות משבועה ממיסטיקה לרציונליזם	3 ש"ש	הסיבות שבגינן נמנעו להשביע
	לימוד משותף, הרצאה ודיון	סורא ונהרדעא, שבועה מחוץ לבי"ד, כתובה, מזונות.	בבלי, גיטין דף לה ע"א ("אמר רב יהודה" – "דאעביד בה מעשה"), פסיקת הר"ף.	מסורות חולקות בין ישיבות בבל. מגמה פנימית של סוגיה הבאה לידי ביטוי בצורת התפתחותה משלב לשלב.	מחלוקת רב ושמאל האם ניתן להשביע אשה מחוץ לבית הדין ומגמת הסוגיה להוביל לפסיקה כשיטת שמואל.	5 ש"ש	שבועה מחוץ לבית הדין
	לימוד משותף, הרצאה ודיון.	גופא, "מתם", גט יבמין	בבלי גיטין לה ע"א (גופא) – לה ע"ב ("גט יבמין הוה"), ראשונים על הדף: פירוש רש"י ותוספות ד"ה "גט יבמין".	היכרות עם המונח "גופא" ויחסו לסוגיות הקודמות.	תירוץ הבבלי את הסתירה בין דברי שמואל בנוגע לנדר אלמנה לבין האגרת מארץ ישראל	1 ש"ש	נדר גרושה

תוכנית ייחודית בלימודי גמרא – תיכון פלך ירושלים

	לימוד בחברותא וסיכום	נדר, אלמנה, התרת נדרים, הפרת נדרים, חכם	בבלי, גיטין דף לה ע"ב ("התקין רבן גמליאל") - דף לה ע"ב ("אין לו הפרה"). מבוא לנדרים (מושגים בסיסיים (הפרת נדרים, התרת נדרים, פתח), פסוקים ומשניות: חגיגה א:ח, נדרים ט:ד)	היכרות עם המונח: "תנאי היא" ותפקידו בסוגיה.	מחלוקת רב הונא ורב נחמן האם ניתן להדיר אלמנה שנישאה שוב. טעמים אפשריים, מחשש שתידור לשקר אך בעלה יתיר את נדרה.	2 ש"ש	היקף תקנת רבן גמליאל לנשים שנישאו בשנית.
	לימוד בחברותא, ניתוח טקסט ודיון	נדר הנאה, התרת נדרים, פירוט נדרים, נדר על דעת רבים, נדר בפני רבים	בבלי, גיטין דף לה ע"ב ("איבעיא להו" - דף לו ע"א "דדייק כוותיה"). סוגיה מקבילה במסכת בכורות דף מה ע"ב – מו ע"א, תוספות ד"ה "אבל לדבר מצוה יש לו הפרה".	סוגיית מקבילות מגמרות אחרות. בחינת היחס בין ההקשר של כל סוגיה לסוגיה הזוהה.	מחלוקת רב נחמן ורב פפא האם צריך לפרט את נסיבות הנדר על מנת להתירו ע"י חכם וסוגי הנדרים השונים בהקשר זה.	2 ש"ש	פירוט נדר בזמן התרה

ט. תקנה בעניין חתימה על שטר

נושא:	שעות:	תוכן מרכזי:	מטרות מתודולוגיות:	טקסטים:	מושגים מרכזיים:	דרכי למידה:	הערכה:
תקנת חתימה על גט: מהות ושיטה	5 ש"ש	מחלוקת ר"מ ור"א האם עדי מסירה או עדי חתימה כרתי והבנת התקנה שבמשנה על פי כל אחת מהשיטות.	הרצון של חז"ל להתאים את העולה ממשנה סתמאית עם כל השיטות. שימוש הסוגיה הבבלית בציטוט תוספתא לעניינה. שיטת העבודה של שאול ליברמן בהבנת המקורות ברקע הריאלי שלהם	בבלי, גיטין דף לו ע"א ("והעדים חותמים") - דף לו ע"א ("בדיסקי"). משנה, מסכת גיטין, פ"ט מ"ד (ולהרחבה משניות נוספות בעניין: גיטין פ"ב מ"ד, פ"ב מ"ה, פ"ג מ"א). תוספתא גיטין פ"ט ה"ד וביאור ש' ליברמן ב"תוספתא כפשוטה" על אתר.	עדי חתימה, עדי מסירה, מדינת הים, דאורייתא	לימוד בחברותא, לימוד משותף, הרצאה ודיון	מבחן מסכם 3

י. תקנת פרוזבול

נושא:	שעות:	תוכן מרכזי:	מטרות מתודולוגיות:	טקסטים:	מושגים מרכזיים:	דרכי למידה:	הערכה:
שמיטה בתורה	2 ש"ש	אופיה של מצוות שמיטה ויובל בתורה. היחס בין שמיטת כספים לשמיטת קרקעות וליובל.	לימוד נושא מתחיל מפסוקים. בחינת היחס בין פרשיות שונות בתורה.	דברים טו: 1-18, שמות כג: 10-11, ויקרא כ"ה: 1-7	שמיטת כספים, שמיטת קרקעות, הלוואה, יובל.	קריאה מודרכת, לימוד משותף ודיון	

תוכנית ייחודית בלימודי גמרא – תיכון פלך ירושלים

<p>הכנת מסכם הסוגיא הנלמדת. מבחן מסכם. דף על</p>	<p>לימוד מונחה בחבורות, קריאת פרשנות והשוואתה, קריאת מאמרים, אקדמיים, הוראת עמיתים..</p>	<p>פרוזבול, מוסר שטרות לבי"ד, מקורות תנאיים, תקנת הלל הזקן, הלוואה, תיקון עולם, שב ואל תעשה, הפקר בית דין הפקר, אין בי"ד יכול לבטל בי"ד חברו אלא אם כן גדול הימנו בחכמה ובמניין, יונית, משכון, מילתא דשכיחא, עציץ נקוב, מלווה ע"פ, מלווה בשטר, אחריות נכסים, כגבוי דמי,</p>	<p>משניות פרק י במסכת שביעית עם פירוש קהתי, מאמרו של הרב ביגמן הרב ביגמן: "בעיה הלכתית או תיקון חברתי: על משמעות הפרוזבול" (עמ' 1 - 7). גיטין לו ע"א ("הלל התקין פרוזבול") - לז ע"ב ("אינו צריך"). ספרי דברים פסקא קי"ג. ריטב"א ד"ה "מי איכא". ראשונים על הדף: רש"י ד"ה: רבא אמר, "תוד"ה "מי איכא מיד". רמב"ם הלכות שמטה ויובל פ"ט הט"ז והשגת הראב"ד. פרק מתוך "מבוא לתורה שבעל פה" (האוניברסיטה הפתוחה): סמכותם של חכמים לתקן תקנות ולגזור גזירות, עמודים 140 - 143, 145 - 150. משנה תורה לרמב"ם, הלכות ממרים, פרק ב. ' תבורי, השתלשלותה של תקנת הפרוזבול, עמודים 223 - 228 (סוף פסקא ראשונה). פירוש רש"י ור"ע מברטנורא בנוגע לטעם התנאי לכתוב פרוזבול על קרקע ומשניות נוספות העוסקות בהלכות בנוגע עציץ נקוב: דמאי ה', כלאים ז, ח, שבת י, ו. עיסוק בביטוי: "וכי מפני שאני</p>	<p>למידת בקיאות, היכרות עם סוגות שונות: ומדרשי הלכה, הבדלים בין פירושים שונים.</p>	<p>עשר יחידות לימוד בנושא פרוזבול: 1. משניות הפרק העשירי במסכת שביעית. 2. סמכות חכמים לבטל את שמיטת כספים (1): פירושים שונים למבנה הסוגיא, ולתוכנה. 3. סמכות חכמים לבטל את שמיטת כספים (2): היחס בין מסירת שטרות לבית דין לפרוזבול. 4. סמכות חכמים לבטל את שמיטת כספים (3): סמכותם העקרונית של חכמים לתקן תקנות ולגזור גזירות. 5. תוקף תקנת פרוזבול: לדורו של הלל או לדורות: סמכות חכמים לבטל תקנות קדומות. 6. יחסו שמואל</p>	<p>16 ש"ש</p>	<p>סוגיות פרוזבול</p>
--	--	---	--	--	---	---------------	-----------------------

תוכנית ייחודית בלימודי גמרא – תיכון פלך ירושלים

			<p>מדמין נעשה מעשה": בבלי גיטין יט ע"א, ירושלמי מסכת שביעית פ"י, ה"א, ירושלמי מסכת שבת פ"ב, הלכה ד.</p> <p>מעמדו ההלכתי של המשכון: בבלי בבא מציעא מח ע"ב – מט ע"א. פירושים לדברי רבא: "ותלי ליה": רש"י ד"ה ותלי ליה, עד דאמר, פירוש הרא"ש פ"ד סימן יט, ד"ה "ולא נהירא", מאמרו של הרב ד' שוורץ: "החזרת חוב לאחר שמיטת כספים".</p>		<p>לפרזבול (עולבנא דדייני), פירוש המילה פרזבול ומשמעות התקנה. 7. הצורך בקרקע על מנת לכתוב פרזבול. 8. מעמדו של שטר עם אחריות נכסים בשמיטה 9. מלווה על המשכון ומוסר שטרותיו לבית דין. 10. החזרת חוב לאחר השמיטה וחוב ללא פרזבול.</p>	
--	--	--	--	--	---	--

י"א. תקנת פדיון שבויים

נושא:	שעות:	תוכן מרכזי:	מטרות מתודולוגיות:	טקסטים:	מושגים מרכזיים:	דרכי למידה:	הערכה:
-------	-------	-------------	--------------------	---------	-----------------	-------------	--------

תוכנית ייחודית בלימודי גמרא – תיכון פלך ירושלים

פדיון שבויים	4 ש"ש	<p>יחסן של סוגיות שונות למצוות פדיון שבויים, והשוואת היחס ביניהן. מגבלות מצוות פדיון שבויים: בסוגיות ובהתפתחות ההלכה בהמשך הדורות.</p>	<p>מורכבות לימוד הלכה ממעשה שארע, לימוד משלים של סוגיות שונות, דילמות בהרעות הלכתיות, לימוד נושא הלכתי מהסוגיה התלמודית ועד לפוסקי זמננו.</p>	<p>משנה גיטין, פ"ד מ"ו. בבלי, גיטין דף מה ע"א ("איבעיא להו") - דף מה ע"א ("חכמים עבד"). ראשונים על הדף: רש"י "או דילמא, תוד"ה "דלא ליגרבו", רמב"ן ד"ה "ויש אומרים", מסכת בבא בתרא דף ח ע"א, רמב"ם הלכות מתנות עניים פ"ח הלכות י"ב, מסכת גיטין דף נח ע"ב ושם תוד"ה "כל" שו"ת הרדב"ז, חלק א, סימן מ, ר' שלמה לוריא, ים של שלמה, גיטין, פרק ד, אות סו, מסכת כתובות דף נב ע"א ושם תוד"ה "והיו מבקשים", הרב שאול ישראלי "היש להיענות לסחטנות בפדיון שבויים ובני ערובה? מתוך: תורה שבעל פה יז, עמ' סט. הרב שאול ישראלי, מבצע יונתן אנטבה לאור ההלכה, מתוך: חוות בנימין א, עמ' קכט, הרב יעקב קמינצקי מובא ע"י הרב צבי שכטר, בתוך: "גדרי המדינה בארץ ישראל ומלחמותיה", אור המזרח ל"ז</p>	<p>תיקון עולם, פדיון שבויים, תקנת השבויים, כדי דמיהן, תלמיד חכם, זמן סכנה, קטנים, מדינה, פדיון אשתו</p>	<p>לימוד בחברותא, לימוד משותף ודיון</p>	
--------------	-------	--	---	--	---	---	--

תוכנית ייחודית בלימודי גמרא – תיכון פלך ירושלים

--	--	--	--	--	--	--	--

תוכנית ייחודית בלימודי גמרא – תיכון פלך ירושלים

	לימוד בחברותא	פדיון שבויים, תקנת השבויים	משנה גיטין, פ"ד מ"ו. בבלי, גיטין דף מה ע"א ("ואין מבריחין") - דף מה ע"א ("אלא חד").	המונח "איכא בינייהו" ותפקידו בסוגיה התלמודית.	המחלוקת שבין רשב"ג לת"ק מדוע אין להבריח שבויים	1 ש"ש	הברחת שבויים
בוחר	לימוד משותף	שבויים, פדיון אגדתא.	בבלי, גיטין דף מה ע"א ("בנתיה דרב נחמן") - דף מה ע"א ("קידרא דכשפים").	אגדתא בעולמה של הסוגיה התלמודית.	אגדתא על בריחה מהשבי	1 ש"ש	אגדתא בעניין שבויים

י"ב. אגדות החורבן: ירושלים

נושא:	שעות:	תוכן מרכזי:	מטרות מתודולוגיות:	טקסטים:	מושגים מרכזיים:	דרכי למידה:	הערכה:
משנת סיקריקון ומיקום אגדות החורבן	2 ש"ש	לימוד משנת סיקריקון ובחינת חטיבת אגדות החורבן ומיקומה בתוך פרקי "תיקון עולם" במסכת גיטין.	קיומם של קבצים סגורים בעלי מבנה מובהק בתוך התלמוד. מבנים ספרותיים כמעידים על חטיבה סגורה. צורות חשיבה שונות: טקסטואלית, רוחנית ומהותית.	משנה גיטין, פ"ה, מ"ו. רב צדוק הכהן מלובלין: ספר פרי צדיק לערב יום הכפורים - אות ה	סיקריקון, אגדות חורבן, תיקון עולם, חסידות.	לימוד משותף ודיון	

תוכנית ייחודית בלימודי גמרא – תיכון פלך ירושלים

תרגיל בהשוואת מקורות	לימוד בחברותות, לימוד משותף, ניתוח מקורות ודיון	שנאת חינוס, חכמים, איכה רבה, ענווה, מום בקדשים	בבלי, גיטין דף נה ע"ב ("אמר רבי יוחנן") - דף נו ע"א ("והגליתנו מארצנו"). איכה רבה, פרשה ד' סימן ג', תוספתא שבת פט"ז הלכה ז', דוד רוקח, "זכריה בן אבקולס - ענוותנות או קנאות?", בתוך: ציון נגא (תשמח) 53-56	יד העריכה בתלמוד הבבלי. הבחנה בין רבדי טקסט על פי שפה.	סיפור האגדתא על קמצא ובר קמצא וניסיון להבין כלפי מופנית הביקורת בסיפור.	4 ש"ש	ובר קמצא קמצא
	לימוד משותף	קיסר, גיור, נצרות	בבלי, גיטין דף נו ע"א ("שדר עילווייהו לנירון") - דף נו ע"א ("רבי מאיר").	יחסי המסורות הנוצרית והיהודית.	קיסר נירון שהתגייר	1 ש"ש	נירון קיסר
	לימוד משותף ודיון	בריונים, חכמים, איכה רבה, ערוך בבלי	בבלי, גיטין דף נו ע"א ("שדר עילווייהו לאספסינוס") - דף נו ע"א ("והוה כפנא"). איכה רבה א' פרשה ל"ד	האמירה והמסר של אגדות החורבן בתלמוד הבבלי בהוספת קבוצת החכמים	המאבק הפנימי בין שלושת המפלגות בתוך עמ"י: עשירים, בריונים וחכמים.	2 ש"ש	שריפת אוצרות

תוכנית ייחודית בלימודי גמרא – תיכון פלך ירושלים

<p>תרגיל: איסוף מקורות מידע שונים לתמונה אחת</p>	<p>לימוד משותף ודיון</p>	<p>עשירי ירושלים, צדוקים, כהונה גדולה</p>	<p>בבלי, גיטין דף נו ע"א ("מרתא בת בייתוס") - דף נו ע"א ("בחוצות ישריכו"). איכה רבה פרשה א' פסקה מ"ז, יומא, דף יח. משנה וגמרא מהמילים: "השלמה" ועד המילים: "כהני רברבי"</p>	<p>כלים ספרותיים בניתוח מקור אגדי איסוף מקורות שונים לכדי תמונה</p>	<p>ניתוק העשירים מהעם הוא שגורם למותם לעומת צום הצדיקים שגורם לחייהם</p>	<p>3 ש"ש</p>	<p>סיפורי ירושלים רעב</p>
<p>תרגיל: קריאת מאמרים אקדמאיים</p>	<p>ניתוח והשוואת מקורות, לימוד משותף ודיון</p>	<p>ריב"ז, יבנה, ירושלים, מחקר, עורך בבלי, חורבן</p>	<p>בבלי, גיטין דף נו ע"א ("אבא סיקרא") - דף נו ע"ב ("פורתא פורתא"). איכה רבה א', אבות דרבי נתן נוסחא א' פרק ד', גדליהו אלון "הליכתו של ריב"ז ליבנה", מחקרים בתולדות ישראל בימי בית שני ובתקופת המשנה והתלמוד, כרך א', תל אביב, תשכ"ז. מנחם שטיין "תן לי את יבנה וחכמיה", ציון ג', ירושלים תרצ"ח עמ' 118-122</p>	<p>השוואת גירסאות של סיפורים במקורות השונים קריאת מאמר אקדמאי יחס ריאליה לסיפור החז"לי המסר והכיוון אליו מצביע סיפור החורבן בתלמוד הבבלי</p>	<p>הגירסא הבבלית כמבקרת את ריב"ז</p>	<p>4 ש"ש</p>	<p>יציאת ריב"ז מהעיר ירושלים</p>
<p>ניתוח טקסט, לימוד משותף ודיון</p>	<p>ניתוח טקסט, לימוד משותף ודיון</p>	<p>נצרות, ישו, כפרה</p>	<p>בבלי, גיטין דף נו ע"ב ("שדריה לטיטוס") - דף נו ע"ב ("אותותם אותות").</p>	<p></p>	<p>התמודדות עם המיתולוגיה הנוצרית: שתיקת האל, חילול קודש הקודשים</p>	<p>3 ש"ש</p>	<p>טיטוס במקדש</p>

תוכנית ייחודית בלימודי גמרא – תיכון פלך ירושלים

	ניתוח טקסט והשוואת מקורות, קריאת מאמר אקדמאי	נקמת המושיע,	בבלי, גיטין דף נו ע"א ("אבא חנן") - דף נו ע"א ("של ברזל"), ישראל יובל, "אגדת נקמת המושיע" בתוך: שני לאומים בבטנך		התמודדות אנטי נוצרית: מחלת טיטוס כעונש על חורבן ירושלים	3 ש"ש	טיטוס והיתוש
	איסוף מקורות שונים, וניתוחם, הרצאה ודין	דברי חכמים, עולם הבא, נצרות, פאלוס, מצוות, ישו,	בבלי, גיטין דף נו ע"ב ("כי הוה קאין") - דף נז ע"א ("ושרפה את היכלו"), מסכת עירובין דף כא ע"ב (מהמילים: "דרש רבא" ועד למילים: "כמה וכמה")	איסוף מקורות שונים כבסיס לנתוח והבנת הגמרא	טיטוס בעולם הבא והיחס למצוות המעשיות עונשו של ישו שנידון בצואה רותחת	4 ש"ש	טיטוס בעולם הבא

תוכנית ייחודית בלימודי גמרא – תיכון פלך ירושלים

<p>תרגיל: מבנים ספרותיים באגדה</p>	<p>לימוד משותף ודיון</p>	<p>אחיינים, שדר ליה, אוכל, צום ורעב, ענוונותו של זכריה, נעליים, ים, גרים</p>	<p>בבלי גיטין נה ע"ב (א"מר רבי יוחנן") – דף נז ע"א ("ושרפה את היכלו")</p>	<p>מבנה ספרותי כמבטא תוכן מוטיבים ספרותיים כמבטאים תוכן</p>	<p>מבנים ספרותיים ותוכניים באגדות חורבן ירושלים</p>	<p>2 ש"ש</p>	<p>סיכום אגדות חורבן ירושלים</p>
--	------------------------------	--	---	---	---	--------------	--------------------------------------

י"ג. אגדות החורבן: טור מלכא וביתר

נושא:	שעות:	תוכן מרכזי:	מטרות מתודולוגיות:	טקסטים:	מושגים מרכזיים:	דרכי למידה:	הערכה:
חורבן טור מלכא	3 ש"ש	הכרת תודה כבסיס לקשר או לאי קשר עם אלוקים.	מבנה ספרותי בלימוד אגדתא	בבלי, גיטין דף נז ע"א ("אתרנגולא ואתרנגולתא) - דף נז ע"א ("המתאבלים עליה").	מבנה ספרותי, טור מלכא, ארץ צבי	לימוד בחברותא וסיכום משותף	
חורבן ביתר	3 ש"ש	דם הקרבנות הופך לדם רצח הנביא. הנביא מבקש להביא כפרה אך דווקא המלך הגוי הוא שמצליח להקשיב לו	לימוד תפקיד ניגודית אגדתא: דמות	בבלי, גיטין דף נז ע"א ("אשקא דריספק") - דף נז ע"ב ("עד היסוד בה").	זכריה, ביקר, הנביא, כפרה, רצח, דם קודשים	לימוד משותף ודיון	

י"ד. אגדות החורבן: סיפורים קצרים

נושא:	שעות:	תוכן מרכזי:	מטרות מתודולוגיות:	טקסטים:	מושגים מרכזיים:	דרכי למידה:	הערכה:
הילדים בספינה	2 ש"ש	מסירות נפש של יחידים הבאים אחר הביקורת על החכמים ועל הציבור ככלל.		בבלי, גיטין דף נז ע"ב ("אמר רב יהודה") - דף נז ע"ב ("כצאן טבחה").	מסירות נפש	לימוד משותף	
האשה ושבעת בניה	4 ש"ש	השוואת שלושת הגירסאות של סיפור האשה ושבעת בניה: תפקיד ותיאור האמא, דו שיח בין הבנים לקיסר, העבירה שעל הבנים לעבור, רשעות הקיסר ובעיקר המסר של הסיפור	השוואת גירסאות כבסיס להבנת המסר והאמירה של כל אחד מהסיפורים	בבלי, גיטין דף נז ע"ב ("ורב יהודה אמרן") - דף נז ע"ב ("אם הבנים שמחה"). מדרש איכה רבה, א' פסקה נ',	מסירות נפש, חזיר, עבודה זרה,	ניתוח מקורות והשוואת שיטות בחברותא. סיכום משותף	מבחן מסכם 5

ט"ז. נושא מסכם – בעיית מסורבות גט:

נושא:	שעות:	תוכן מרכזי:	מטרות מתודולוגיות:	טקסטים:	מושגים מרכזיים:	דרכי למידה:	הערכה:
פתרונות לבעיית מסורבות גט	8 ש"ש	לימוד המקורות המרכזיים המשקפים את הפתרונות השונים שניתנו בהלכה לבעיית מסורבת גט	הבנת התפתחות ההלכה והיחידוד ההבנה של השיטות השונות והמחירים והרווחים שלהם ומקורם במקורות	דברים פרק כד פסוק א, משנה גיטין פ"ט מ"י, רמב"ם משנה תורה הלכות גירושין פ"א הלכות א-ב, משנה גיטין פ"ט מ"ח, בבלי גיטין פח ע"ב, רמב"ם משנה תורה הלכות גירושין פ"ב הלכה כ, כתובות פ"ז משניות ט-י, בבלי כתובות עז ע"א, שו"ת התשבץ חלק ב', סימן ח', הגהת רמ"א בשולחן ערוך, אבן העזר ק"ט:ט'ו' והערת הבית שמואל שם סימן קטן ח', שו"ת אגרות משה, חלק אבן העזר א', סימן ע"ט וסימן פ', בבלי יבמות קי ע"א: הרב ש' ריסקין, הפקעת קידושין – פתרון לעגינות, עמודים 208 – 209 הרב ד' מישלוב, "הפקעה מיותרת", שולחן ערוך, אבן העזר, סימן קנ"ז סעיף ד' ותנאי רבני צרפת וקושטא, נוסח ההסכם לכבוד הדדי	מסורבת גט, עם נחש בכפיפה, בורסקאי, הסכם קדם נישואין, הפקעת קידושין, כפיית גט, תנאי בקידושין, חרם דרבנו גרשום	עבודה עצמאית, חזרה וסיכום בכיתה	תרגיל: איסוף מקורות וניתוח שייטו
פתרונות למסורבות גט – התייחסות לנעשה בימינו	2 ש"ש	מפגש עם טוענת רבנית או דמות אחרת העוסקת בנושא.	הבנת המציאות בימינו, המושגים התלמודיים בחוק הישראלי.	תלוי במרצה.	תלוי במרצה.	מפגש והרצאת אורח.	תרגיל: משוב לימודי במהלך השיחה. המתייחס לתוכן המשפטי והלמדני המובא בשיחה.